

Дзяржаўная Газета

Жыві,
Беларусь!

Орган
Вярхоўнага Савета
Беларускай
ССР

№ 145 [158] 27 ліпеня 1991 г. Субота.

ВЫДАЕЦА З КАСТРЫЧКА 1990 ГОДА НА БЕЛАРУСКАЙ І РУСКАЙ МОВАХ.

Кошт: у розніцу — 10 кап.
падпісы — 3 кап.

ФАКТЫ Аргументы Комментарии Суждения

И Бог вам в помощь!

МОГИЛЕВ. Состоялась встреча представителей церкви, моголевского городского комитета «Незалежнасць», горисполкома с сотрудниками германского фонда помощи «ОРА интернэйшн».

Директор восточного отделения фонда Виктор Перлау передал гуманитарную помощь, предназначенную в первую очередь обездоленным и малоимущим, поблагодарил за теплый прием. Представитель фирмы вручил сопроводительные документы отцу Константину, поручив распределение груза церкви.

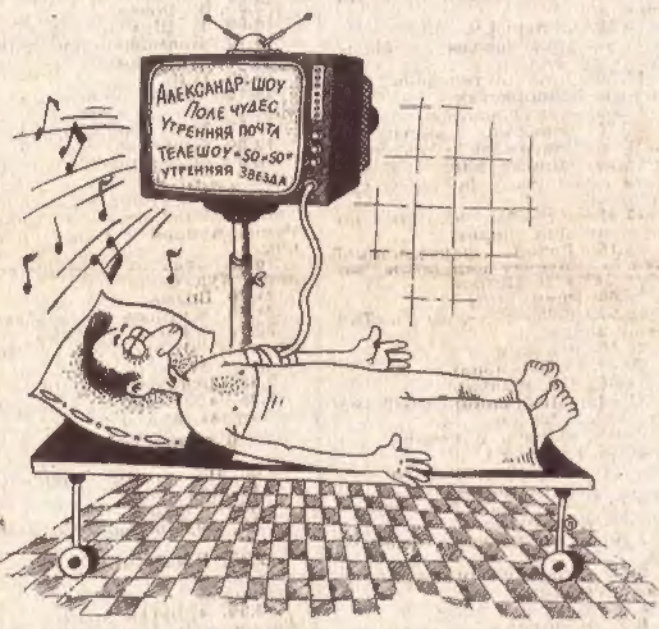
Девчонкам и мальчишкам, а также их родителям...

ОРША. Местный дом санитарного просвещения «вступил на тропу войны» против тлетворного влияния порнофильмов, заполнивших оршанские видеосалоны.

Он открыл собственный (и бесплатный) кинолотерейный по половому воспитанию, где занятия проводятся два раза в неделю — отдельно для девочек и для мальчиков, а также для их родителей. По отзывам

взрослых, беседы и научно-популярные фильмы им нравятся, дети же слепка посмеиваются над наивностью старшего поколения.

Между тем, причина для смеха нет: в прошлом году 34 оршанские школьницы вынуждены были сделать аборт, еще столько же детей лечились у венерологов.

Рисунк Олега ПОПОВА.

Плакали ваши доллары

ТОКИО. Среди японских предпринимателей растет недоверие к Внешэкономбанку СССР — единственному банку в стране, занимающемуся инвалютными операциями, сообщает газета деловых кругов Японии «Нихон Кейдзай Симбун».

Причина — нечеткость, не вызывающая доверия клиента работа банка. В качестве примера газета приводит следующий случай. В мае «Мицубиси сэнди» и еще шесть японских фирм совместно с советскими деловыми партнерами создали совместное предприятие «Мирметалл» по переработке и последующему экспорту в Японию металлического вторсырья. В уставной фонд этого предприятия японские партнеры перевели через Внешэкономбанк 100 тыс. долларов. Следы этого перевода надежно затерялись в коридорах и сейфах советского монополиста на изнурительные операции.

Что нам стоит дом построить?

ЖЛОБИН. Договор на строительство жилья на сумму 8 млн. рублей заключен белорусским металлургическим заводом с фирмой «Центрис» из Риги.

Рижане ищут работу за пределами своей республики и ставят своей задачей — обеспечить себя жильем. Кроме того, условия контракта взаимовыгодны. Заводчане в обмен на

строительные материалы будут частично расплачиваться собственной продукцией.

В будущем году сотрудничество белорусских металлургов и рижан расширится. Фирма «Центрис» намерена сдать в заводских микрорайонах не менее 25 тыс. кв. м жилья, детский сад, развернуть строительство школы и поликлиники.

Конференция все же прошла...

МИНСК. Прошла конференция трудового коллектива автозавода.

«Камнем преткновения» на ней стал поднят в выпущенной стачкомом накануне листовке вопрос о необходимости выведения партийного и комсомольского комитетов за территорию предприятия и о запрете аренды помещений МАЗа политическим организациям.

Не добившись вхождения в повестку дня вопроса о департизации, часть делегатов во главе со стачкомом покинула зал.

Они и цветом золотые...

Настоящий «лисий бум» прокатился по республике — на рынках этот незатейливый грибок почти не встретишь.

То, что появляется в лесу, немедленно собирается и сдается на недавно открывшиеся приемные пункты совместных предприятий. Цена одного килограмма этих грибов там — 30 рублей. Приграничные рынки предлагают и дороже.

Интерес Западу к дарам наших лесов, по словам, объясняется тем, что предприимчивые фирмы используют лисички для производства редких лекарственных препаратов.

Когда-то Ефимушко посетил стокгольмские заморозочные русским лыжником, отбывающим на рефрижераторе в Париж. Он сравнил их со спящими царевнами. Эпитеты уезжающим от нас лисичкам пока не придуманы.

Выпуск подготовлен по сообщениям Ирины ДЕРГАЧ, Михаила КИЛЕССО, Анатолия ГОТОВИЦА и агентства «ИНФОНОВО-СТ».

«Горничка» телефон 32-24-02 работает ежедневно с 9 до 11 часов.

МАЦАВАЦЬ ДЗЯРЖАЎНАСЦЬ ДОБРАСУМЛЕННАЙ ПРАЦАЙ

Выступленне Старшыні Вярхоўнага Савета Беларускай ССР М. І. ДЗЕМЯНЦЕЯ на сходзе, прысвечаным Дню абвяшчэння Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР

Дарагія суайчыннікі!

Заўтра беларускі народ адзначыць свята, якое не ведала Бацькаўшчына на працягу ўсёй сваёй гісторыі, аб ім марылі многія пакаленні людзей на гэтай зямлі.

27 ліпеня 1990 года Вярхоўны Савет Беларускай ССР прыняў Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце. Гэтым актам гістарычнай справядлівасці зацвердзена права на свабоду і нацыянальную незалежнасць нашага народа.

Ішла мы да жаданага дня цяжка і доўга. Пасля зневажальнай для Беларусі Люблінскай уніі наш народ больш як 200 гадоў знаходзіўся пад кабалай польскай феадалаў і выйшаў з-пад прыгнёту і ўціску толькі ў канцы XVIII стагоддзя, калі адбылося ўз'яданне беларускіх зямель з рускімі.

Разам з народам Расіі наш народ праймаў жорсткую барацьбу за сваё вызваленне, змагаўся супраць прыгнёту царызму, ваяваў з інашасемімі захопнікамі.

Справядлівае імкненне да свабоды і незалежнасці, святая вера на права жыццё самастойна сталі здабыткам таго, што цяжка жорсткасцю не маглі зламаць народнага духу.

Вытрымаў беларускі народ і ўмовы Рымскага мірнага дагавора, калі ў 1921 годзе забуржуазна-памешчыцкай Польшы адхілілі тэрыторыі цэнтральных Гродзенскай і Віцебскай, а таксама паўночна-заходніх раёнаў Мінскай і Віцебскай абласцей.

Як відна, наш дэмакратызм мае сваю адвечную гісторыю. Высокая грамадзянская свядомасць, пачуццё нацыянальнай годнасці, абавязак перад братамі па духу ўзвышалі беларусаў заўсёды. На ўсіх крутых паваротах свайго лёсу не гублялі яны веры ў тое, што будзе «людзкім зважаннем».

На наш фэзэвэнь з'явілася этнічная самастойнасць беларусаў пасля Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Дух нашага народа ўмацаваў абвешчанае палітычнае роўнасць народаў, арганізаваў на добравольных пачатках Саюз раўнапраўных суверэнных рэспублік.

Першага студзеня 1919 года Маніфэстам Часовага рэвалюцыйнага рабоча-сялянскага ўрада была ўтворана БССР. 30 снежня 1922 года Беларусь увайшла ў састав Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Гэта і прадзвінула далейшы лёс нашай Бацькаўшчыны.

Жорсткай была барацьба за станаўленне саваецкай дзяржавы. Гэды грамадзянскай вайны, потым сталінскай і рэпрэсіі, нарэшце Вялікая Айчынная вайна панеслі з жыцця мільёны нявінных ахвяр. Ад праваў беззаконна, неабмежаванай сталінскай улады, бяскрыўных перагортываў пачынаўся цыкл пакаленняў беларусаў.

Такія жудасныя і няякія вёстры доўгага жыцця да нашага сённяшняга дня. Мы ніка не схілілі сваё галоўе перад ўсімі, хто праз віхуры суровых выпрабаванняў прынёс у сэрцы пачуццё нацыянальнага абавязку і веры ў свой народ, яго вялікую еднасць.

Светлая памяць аб героях фронту і тылу, усіх, хто адстойваў чысць, свабоду і незалежнасць Айчыны! Аб тых, хто веру ў лепшы лёс роднай Беларусі.

Ушануем іх памяць мінулай маўчання.

Дзякуй.

Паважаным таварышам!

Праз гадзі і дзесяціцім мы сёння як бы перагледзілі падзеі нашай няякітай гісторыі. Напярэдадні пераходзілі гадзіны прыняцця Дэкларацыі аб суверэнітэце зноў гаворым аб тым, што даўно вядома і не выклікае пытання, што ў свой час Канстытуцыйнай ССР і Саюзным дагаворам 1922 года зацверджана была вызначана рэальная магчымасць свабоднага палітычнага, эканамічнага і культурнага развіцця ўсіх нацый краіны.

Але час даў нам магчымасць пераканацца: да забеспячэння сапраўднага суверэнітэту аўтарытарна-бюракратычнай і адміністрацыйна-камаўндная дзяржава крывавага наогул не іхнула. Наадварот, з кожным годам яна пашырала сферы свайго згубнага ўздзеяння, не пакідаючы месца рэальнай самастойнасці і ініцыятыве. Цэнтр мала думаў аб нацыянальным адраджэнні рэспублікі.

Забяшчэннем суверэнітэту Беларускай ССР рэспубліканскія органы ўлады ў поўнай меры яснасць адказнасць за ўсё гэта. На іх сумленні і стварэнне неабходных прававых, палітычных і эканамічных умоў для вырашэння гэтых праблем.

Новыя абавязкі прадвызначылі кананатворную дзейнасць Вярхоўнага Савета, работу ўрада рэспублікі. Зыходзячы з прынцыпаў Дэкларацыі, ітэрасаў народаўладдзя, узяты першы курс на пабудову прававой дзяржавы.

Вярхоўны Савет за прайшоўшы час прыняў 442 прававыя акты, з якіх — 67 законаў. Яны вызначылі канстытуцыйную аснову нашай дзяржавы, стварылі мэтай сфарміраванае дэмакратыі, развіццё самакіравання. У іх ліку — пакет нарматываўных актаў па эканамічнай незалежнасці Беларусі.

Ужо на другой нечарговай сесіі Вярхоўнага Савета быў зроблены канчатковы выбар, арыентаваны на стварэнне ў рэспубліцы новага гаспадарчага механізму, укараненне рыначнага адносінаў.

Логічным працягам прававага зацверджання эканамічнага суверэнітэту рэспублікі з'яўляюцца зацверджаныя акты, якія прынята трэцяя сесія. Сярод іх — Кодэкс Беларускай ССР аб зямлі, законы аб уласнасці, аб арэнды, аб прадпрыемствах, аб нацыянальным банку, аб банках і банкаўскай дзейнасці, аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы, аб сельскай (фермерскай) гаспадарцы, некаторыя іншыя.

Мы сёння маем поўную надзею на тое, што суверэнітэты дазволілі рэспубліцы развязаць многія складаныя пытанні, якія сацыяльна-эканамічныя праблемы. Стварэнне яго прававую базу, Вярхоўны Савет вызначыў канцэпцыю напрамку іх аб'яўлення і пераўтварэння ў законы і нормы іх рэалізацыі.

Узяў той жа Закон «Аб уласнасці ў Беларускай ССР». Ён мае сваёй мэтай стварэнне многаўкладнай эканомікі, зацверджанай на разнастайнасці раўнапраўных форм уласнасці. Ён гарантуе магчымасці індывідуальнай і калектыўнага прадпрыемства, акцыянернага таварыства, народнай і сумеснага прадпрыемства з удзелам замежных партнёраў.

Атрымаўшы юрыдычныя права на дзейнасць, новы гаспадарчы механізм у рэспубліцы набывае рэальнае аблічча. Ёсць надзея, што хутка гэта прынясе і свае станоўчыя вынікі.

На перавадленне харчовага крыссу ў нашым грамадстве накіраваны законы аб правадзяльчым зямельнай раформы. Некаторыя з іх ужо прыняты. Прыняты чаргавыя сесіі Закон «Аб прыкметным развіццё сямлі і аграрнапрамысловага комплексу» вызначылі цэлы шэраг неадкладных практычных мераў па ўсім спектру праблем вёскі. У гэтым ліку па паліпавышэнню фінансавання і эканамічнага становішча калгасаў і саўгасаў і іх паскоранаму сацыяльнаму развіццю. Пакет гэтых прававых актаў у цэларанай складанай эканамічнай сітуацыі прызначаны ўмацаваць у сялян перу ў свае сілы.

Каб ідзі дакументаў былі ўвасоблены ў рэальныя справы, вёсцы трэба дапаможа ўсіх — дзяржава ў цэлым і кожнага з нас паасобку. І больш за ўсё — звычайная павага да няякітай і так неабходнай працы яе людзей. Сёння няма больш адказнай справы, чым свечасова ўбраць вырашаны ўрадавай і забеспячэнне людзей харчаваннем.

Паважаным таварышам! У аснове зацверджання суверэнітэту ляжыць неабходнасць устанавлення на нашай беларускай зямлі нармальнага, дэспаднага жыцця, добра і справядлівасці. Каб чалавек на справе адчуў клопат аб ім. Каб яму дзяржавой былі гаварылі ўсе неабходныя канстытуцыйныя ўмовы.

Вядома, гэта справа не аднаго дня і нават года. Пакуль яшчэ ўсім нам будзе цяжка, складана, і трэба быць гатовым да таго, каб перажыць усе цяжкасці.

Напроста цяпер і Вярхоўнаму Савету рэспублікі. Зыходзячы з патрабаванняў Дэкларацыі, ён павінен у аснову сваёй дзейнасці клопат аб сацыяльнай абароне насельніцтва, зацверджанні справядлівасці ў жыцці грамадства.

Аб гэтым сведчаць і прынятыя ім дзяржаўныя акты, сярод якіх законы аб зацверджанні насельніцтва, аб індэксіх даходаў насельніцтва з улікам інфляцыі, паставіна «Аб рэформе рознічных цен і сацыяльнай абароне насельніцтва» і некаторыя іншыя.

Па нашых законах прыняты цэлы рад урадавых пастановаў, ажыццяўленне якіх дазволіла ў многім змякчыць удар і таго ж павышэння рознічных цен для многіх груп жыхароў рэспублікі.

Сёння мы ўжо маем усе падставы гаварыць аб стварэнні ў рэспубліцы цэлай сістэмы сацыяльнай абароны насельніцтва. Прававыя эканамічныя і арганізацыйныя асновы дзяржаўнай палітыкі ў гэтым напрамку вызначылі такія дзяржаўныя акты, як Закон «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, якіх пацярпела ад катасстрофы на Чарнобыльскай АЭС», пастанова «Аб дадатковых мерах па паліпавышэнню аховы маірыяўства і дацэнтнасці ў Беларускай ССР», законы «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў», «Аб часовых мерах па абароне спажывецкага рынку» і некаторыя іншыя.

Сённяшні праблемы паставілі ў надзвычай складанае становішча нашу моладзь. Каб абараніць падрастаючае пакаленне ад стыхій рыначнага адносінаў, Вярхоўны Савет рэспублікі настаяў працу пад Законам «Аб дзяржаўнай мадальскай палітыцы ў Беларускай ССР». У першым чытанні праймаў дакумента разгледжан на чаргавой сесіі.

Гаворачы аб эканамічным і палітычным забеспячэнні прынцыпаў Дэкларацыі, нельга не сказаць аб той рабоце, якую праваў за прайшоўшы час Вярхоўны Савет па рэканструкцыі нашага дзяржаўнага механізму.

Рэальным наўвасеннем зместу іх суверэнітэты сталі законы «Аб асноўных прынцыпах народнаўладдзя ў Беларускай ССР» і «Аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы ў Беларускай ССР». У аснову іх пакладзена ўзгодненне развіццё дзяржавы ўзаемаадносін арганізацыйна-прававых форм мясцовага самакіравання — дзяржаўнага і грамадскага пры зацверджанні вызначанай сфэры іх дзейнасці і паўнамоцтваў.

Законамі вызначана сістэма і эканамічная база мясцовага самакіравання, замацаваны асновы прававага становішча мясцовых органаў дзяржаўнай улады і кіравання.

Наогул усе наступныя законы і пастановы праймаў Вярхоўны Саветам рэспублікі толькі зыходзячы з Дэкларацыі аб суверэнітэце з улікам думкі народа. Гэта можна сказаць аб законах «Аб статусе народнага дэлегата Беларускай ССР», «Аб народным галасаванні (рэферэндуме)» і цэлым радзе іншых.

У Дэкларацыі вялікая ўвага ўдзельна адраджэнню нацыянальнай культуры Беларусі, яе мовы, народных промыслаў, рамястваў. Усе гэтыя пятаны таксама не застаюцца без увагі ў Вярхоўным Савете. Беларусь першай сярод саюзных рэспублік прыняла Закон «Аб культуры», які вызначыў арганізацыйна-прававыя і эканамічныя гарантыі адраджэння нацыянальнай культуры, захавання яе самабытнасці, паласавання стварэння спрыяльнай умоў для яе далейшага развіцця.

У парадку для наступнай сесіі і праймаў Закон «Аб ахо-

рантаваным усе неабходныя канстытуцыйныя ўмовы.

Вядома, гэта справа не аднаго дня і нават года. Пакуль яшчэ ўсім нам будзе цяжка, складана, і трэба быць гатовым да таго, каб перажыць усе цяжкасці.

Напроста цяпер і Вярхоўнаму Савету рэспублікі. Зыходзячы з патрабаванняў Дэкларацыі, ён павінен у аснову сваёй дзейнасці клопат аб сацыяльнай абароне насельніцтва, зацверджанні справядлівасці ў жыцці грамадства.

Аб гэтым сведчаць і прынятыя ім дзяржаўныя акты, сярод якіх законы аб зацверджанні насельніцтва, аб індэксіх даходаў насельніцтва з улікам інфляцыі, паставіна «Аб рэформе рознічных цен і сацыяльнай абароне насельніцтва» і некаторыя іншыя.

Па нашых законах прыняты цэлы рад урадавых пастановаў, ажыццяўленне якіх дазволіла ў многім змякчыць удар і таго ж павышэння рознічных цен для многіх груп жыхароў рэспублікі.

Сёння мы ўжо маем усе падставы гаварыць аб стварэнні ў рэспубліцы цэлай сістэмы сацыяльнай абароны насельніцтва. Прававыя эканамічныя і арганізацыйныя асновы дзяржаўнай палітыкі ў гэтым напрамку вызначылі такія дзяржаўныя акты, як Закон «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, якіх пацярпела ад катасстрофы на Чарнобыльскай АЭС», пастанова «Аб дадатковых мерах па паліпавышэнню аховы маірыяўства і дацэнтнасці ў Беларускай ССР», законы «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў», «Аб часовых мерах па абароне спажывецкага рынку» і некаторыя іншыя.

Сённяшні праблемы паставілі ў надзвычай складанае становішча нашу моладзь. Каб абараніць падрастаючае пакаленне ад стыхій рыначнага адносінаў, Вярхоўны Савет рэспублікі настаяў працу пад Законам «Аб дзяржаўнай мадальскай палітыцы ў Беларускай ССР». У першым чытанні праймаў дакумента разгледжан на чаргавой сесіі.

Гаворачы аб эканамічным і палітычным забеспячэнні прынцыпаў Дэкларацыі, нельга не сказаць аб той рабоце, якую праваў за прайшоўшы час Вярхоўны Савет па рэканструкцыі нашага дзяржаўнага механізму.

Рэальным наўвасеннем зместу іх суверэнітэты сталі законы «Аб асноўных прынцыпах народнаўладдзя ў Беларускай ССР» і «Аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы ў Беларускай ССР». У аснову іх пакладзена ўзгодненне развіцё дзяржавы ўзаемаадносін арганізацыйна-прававых форм мясцовага самакіравання — дзяржаўнага і грамадскага пры зацверджанні вызначанай сфэры іх дзейнасці і паўнамоцтваў.

Законамі вызначана сістэма і эканамічная база мясцовага самакіравання, замацаваны асновы прававага становішча мясцовых органаў дзяржаўнай улады і кіравання.

Наогул усе наступныя законы і пастановы праймаў Вярхоўны Саветам рэспублікі толькі зыходзячы з Дэкларацыі аб суверэнітэце з улікам думкі народа. Гэта можна сказаць аб законах «Аб статусе народнага дэлегата Беларускай ССР», «Аб народным галасаванні (рэферэндуме)» і цэлым радзе іншых.

У Дэкларацыі вялікая ўвага ўдзельна адраджэнню нацыянальнай культуры Беларусі, яе мовы, народных промыслаў, рамястваў. Усе гэтыя пятаны таксама не застаюцца без увагі ў Вярхоўным Савете. Беларусь першай сярод саюзных рэспублік прыняла Закон «Аб культуры», які вызначыў арганізацыйна-прававыя і эканамічныя гарантыі адраджэння нацыянальнай культуры, захавання яе самабытнасці, паласавання стварэння спрыяльнай умоў для яе далейшага развіцця.

У парадку для наступнай сесіі і праймаў Закон «Аб ахо-

ве і захаванні гісторыка-культурнай спадчыны».

У першым чытанні таксама разгледжаны праймаў закон аб адукацыі.

На чаргавой сесіі Вярхоўнага Савета рэспублікі зацверджана Дзяржаўная праграма ўрада Беларускай ССР па стабілізацыі эканомікі і сацыяльнай абароне насельніцтва.

Па нашаму глыбокаму перакананню, рэалізаванне ўсёх комплекс прадугледжаных мер у адносінах да іншых саюзных рэспублік будзе не проста. Рэальная самастойнасць Беларусі можа быць дасягнута толькі праз паступовы, добра прадуманы рэфарм і толькі ў саюзе з іншымі рэспублікамі.

У ходзе высянення рэфарм наш народ адназначна выказаўся за захаванне Саюза. Мы ўжо атрымалі ўрок таго, да чаго можа прывесці яго распад. Хочацца верыць, што момант пакутлівага непаразумеўня праходзіць.

На сесіі Вярхоўнага Савета рэспублікі разглядаўся праймаў Саюзнага дагавора, выказвалася многа заўваг і прапановаў. Яны ў большай меры адносіліся да размежавання паўнамоцтваў рэспублікі і Саюза, кампетэнцыі іх органаў улады і кіравання.

Вядзеце вы і аб той вялікай рабоце, якая праймае ўрада рэспублікі па ўстаўленню гарызантальных дагаворных аносін Беларусі з іншымі суверэннымі дзяржавамі. Гэта ў значнай меры дазволіла стабілізаваць эканамічныя аносны, спыніць развал гаспадарчых сувязей з радам рэгіёнаў. Тым не менш вострыя праблемы застаюцца і сур'ёзна хваляе. У гэтых мэтах Вярхоўны Савет павінен на тое, каб прадставіць Савету Міністраў рэспублікі дадатковыя паўнамоцтвы на гэты і наступны год.

Кожнаму павіна быць вядома, што без сур'ёзных намаганняў і дасягненняў у эканоміцы і культуры рэспубліка не зможа стаць па-сапраўднаму суверэннай дзяржавай. Выступаючы за падпісанне Саюзнага дагавора, мы не перадаём сваё механічна ў падпарадкаванне цэнтру, а на ўзаемавыгадных умовах замяшчаем сваё супрацоўніцтва. Канстытуцыйна рэальная суверэнітэты стварэння толькі багаты эканамічнай узаемаадносіннасцю. Кансэпцыяныя пачаткам у гэтым з'яўляецца так званая «заява дзесяці».

Наогул жа работа над дагаворам — гэта праца важкая і складаная. Усё трэба было ў тым жа ўмоў прадумаць, праўнаць, прадугледжваць. Цяпер гэта работа завершана, па ўсіх пазіцыях узаемаадносін рэспублікі і цэнтру знойдзена згода. Ёсць поўная ўпэўненасць, што мы становімся гаспадарамі свайго лёсу, сваёй працы, сваёй культуры, усяго жыцця.

Аб гэтым, у прыватнасці, сведчыць і той факт, што палажэнне артыкула сёмага Дэкларацыі аб суверэнітэце абвешчваюць аяршэнства Канстытуцыі і законаў Беларускай ССР на тэрыторыі рэспублікі.

Практычным крокам у ажыццяўленні абвешчанага Дэкларацыі суверэнітэта права рэспублікі з'яўляецца таксама прыняцце Закона «Аб мерах па абароне інтарэсаў Беларускай ССР пры вырашэнні пытанняў, звязаных з дзейнасцю прадупрыемстваў і арганізацый саюзнага падпарадкавання, якія размешчаны на тэрыторыі рэспублікі».

Чалавек — вышэйшая сацыяльная жыватнасць. Гэтая існа паказана ў канстытуцыйнага Асноўнага Закона рэспублікі, актыўная работа над стварэннем якога выдзелена за раз.

Пытанне аб новай Канстытуцыі рэспублікі было паставлена яшчэ на першай сесіі Вярхоўнага Савета дванадцатага склікання. Мінулым летам да работ над праектам Асноўнага Закона прыступіла Канстытуцыйная камісія. За прайшоўшы год яна дэталёва адпрацавала ўсе 165 агульных артыкулаў.

Гэты праект разгледзіць наступная пятая сесія Вярхоўнага Савета рэспублікі. Ён будзе апублікаваны ў пераходным друку і вынесены на абмеркаванне жыхароў Беларусі.

У Канстытуцыі на дэмакратычнай аснове замацоўваецца ідэя народаўладдзя, прадугледжваецца чоткае раздзяленне дзяржаўнай улады на заканадаўчую, выканаўчую і судовую.

Новая Канстытуцыя рэспублікі стане юрыдычнай асновай рэалізацыі Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце. Вось чаму на адказным этапе падрыхтоўкі праекта гэтага дакумента неабходна правяць выключную увагу і мудрасць кожнаму грамадзяніну, унесці свой уклад, каб усе раздзелы новай Канстытуцыі адпавядалі лёсу народа, лёсу рэспублікі.

Паважаным таварышам! Прыняўшы Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце, мы заявілі аб тым, што Беларусь ілпер суверэная і раўнапраўная дзяржава. На аснове гэтага падпісанні і ратыфікаваны нашы дагаворы з Расіяй, Украінай, Казахстанам, а таксама міжарадавыя пагадненні са Славеініі, гандальны — з Балгарыяй, Чэхаславакіяй, КНДР.

27 ліпеня — Дзень незалежнасці Беларусі

Анатоль ВЯРЦІНСкі:

«Дакумент, які мне дораг...»

Успамін аб тым, як стваралася Дэкларацыя

Гістарычныя пераломы, «судыбоныя» падзеі ў жыцці народа і краіны пачыналіся Дэкларацыямі. Яны, як веці, як дарожныя указальнікі на шляху чалавечства, гэтыя Дэкларацыі — Дэкларацыя незалежнасці ЗША (1776 г.), якую Марк называў «першай дэкларацыяй правоў чалавека»; Дэкларацыя правоў чалавека і грамадзяніна 1789 г., якая таксама абвешчала, што «людзі нараджаюцца і застаюцца свабоднымі і роўнымі ў правах» і сцвярджала, што «крыніцай свабоднай улады з'яўляецца нацыя, нікія істанова, ні адзін індывід не можа валодаць уладай, якая не выходзіць з яе ад нацыі»; Дэкларацыя правоў народа Расіі, якая ў тым жа духу трактавала прынцыпы роўнасці і свабоднасці народаў былой царскай імперыі, іх права на самавызначэнне; Усеагульная Дэкларацыя правоў чалавека, прынятая Генеральнай Асамблеяй ААН восенню 1948 г.

Гістарычны шлях працаваецца. Няма сумнення, што будучыя гісторыі дададуць да пераломных дэкларацый адвадзеныя палітыка-прававыя акты, якія былі прыняты ўжо ў нашы дні, летам мінулага года. 12 чэрвеня 1990 года Першы з'езд народных дэпутатаў РСФСР абвешчае Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце Расійскай Савецкай Федэратыўнай Сацыялістычнай Рэспублікі, 16 ліпеня аналагічную Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце Украіны, праз некалькі дзён, 27 ліпеня, Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР прымае на сваёй першай сесіі дзявятатага склікання Вярхоўны Савет Беларусі.

Такім чынам, сёння спяўаецца гадавіна з дня прыняцця нашай нацыянальнай Дэкларацыі.

Адным з яе аўтараў з'яўляецца народны дэпутат Беларускай ССР, заслужаны работнік культуры рэспублікі Анатоль ВЯРЦІНСкі. З ім гуарыцца наш карэспандэнт А. КАВАЛЕВІЧ.

— У нас ёсць падстава, Анатоль Ільіч, павіншаваць адзін аднаго? І на нашай, беларускай вуліцы свята.

— Гэта сапраўды так. Вінішую таксама.

— Вы былі членам камісіі па падрыхтоўцы прэкта Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР, прымаў непасрэды ўдзел у выпрацоўцы яе тэксту, потым, памятаю, калі Дэкларацыя была прынята, Вы з трыбуны сесіі ўнеслі праванову лічбы дзень 27 ліпеня Днём абвешчання Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР — Днём незалежнасці і адзначылі яго штогод як нацыянальнае свята Беларусі.

— Пры ўсіх тых абставінах, якія ажыццяўляў прыняцце Дэкларацыі, я, думаю, меў рацыю ўнесці такую праванову. Паглядзіце, 12 чэрвеня ў Расіі і 16 ліпеня ў Украіне абвешчаны нават перабудовымі днямі. Мы, на жаль, тады на сесіі да канца не дадумалі і зноў свайго Дня незалежнасці.

— Ен у календары пазначаны, але... не чаровым.

— У тым-то і справа. Але гэта падобна на нас, беларусаў. На нас з нашым комплексам нацыянальнай і дзяржаўнай непаўнаценнасці.

— Дэкаваць Богу, што Дэкларацыя была ўсё ж прынята. Магло б быць і інакш. Нягледзячы на нахатыя прыклады нашых братоў і суседзяў.

— Восць-восць. Вы маеце рацыю. Ды стосьбы прыклад сваю справу зрабіў. «Мы, беларусы, з братняю

Руссю...» Атрымалася так, што сапраўды разам задумаліся, які жыцц даў, які далей «шукаць да шчасця дораг» — толькі ўжо не рамантычна-паэтычных, а рэальных, палітычных. Даў свой плён перабудовачна-абнаўленчы настрій. Мяркую, што, калі б пытанне аб Дэкларацыі было паставлена не на першай, а на другой ці трэцяй сесіі, — яно было б з блажым правалем. Аргументы? Далёка за ім хадылі не трэба. Вазьміце літаратуру — апошніх дзень выступленняў нашых партыйных дэлегатаў, усеагульныя заявы, аўтарытэты, паставы ЦК КПБ і іншых партыйных органаў, і вы зноў пераверце ўвагу на якую характэрную асаблівасць: у гэтых выступленнях і дакументах гаворыцца пра ўсё (пра што толькі не гаворыцца!), толькі не пра лёс Беларусі як рэспублікі, як дзяржавы, толькі не пра наш суверэнітэт. Як быццам і не існуе прынятая вышэйшым заканадаўчым органам рэспублікі Дэкларацыя, яе, да прыкладу, першым артыкулам: «Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка — суверэнная дзяржава, якая ўсталявана на аснове ажыццяўлення беларускай нацыянальна-дэмакратычнай права на самавызначэнне, дзяржаўнасці беларускай мовы, вяршэнства народа ў вызначэнні свайго лёсу. Неад'емныя правы Беларускай ССР як суверэннай дзяржавы рэалізуюцца ў адпаведнасці з агульнымі прызначэннямі міжнароднага права. Беларуская ССР ахоўвае і абараняе нацыянальную дзяржаў-

насць беларускага народа (падкрэсленай мной — А. В.).

— Выходзіць, застаецца адкрытым пытанне, з якім групам выдалася беларускіх пісьменнікаў звартацца да ЦК КПБ: «Каму, якому належаць гэтыя тэмы? Гэтыя тэмы — гэта тэмы, якія належаць тым, хто ўспрымае нават радыкальным палажэнні — аб стварэнні ўласнай грамадзянскай, аб змене парадку на значэння Пракурора рэспублікі, аб зварванні нацыянальна-гістарычнай сімволікі, аб праве на ўласны ўзброены Сілы, унутранай войскі і органы дзяржаўнай і грамадскай бяспекі...»

— Так было на пасяджэннях камісіі. А калі прэкт Дэкларацыі быў вынесены на сесію?

— Ну, я думаю, усе мы помнім, як развіваліся потым падзеі, якія ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

— Што б там ні казалі, а прыняцце Дэкларацыі гэта адвясці ў актыўнае жыццё Вярхоўнага Савета. У ёй вызначаны носьбіт суверэнітэту і крыніца дзяржаўнай улады ў рэспубліцы, сфармуляваны прынцыпы, якія забяспечваюць палітычны, эканамічны і прававы гарантыі яе самастойнасці. Іншая справа...

— Іншая справа, які ажыццяўляў літаратуру і дух Дэкларацыі, які развіваліся потым падзеі, які ішлі да баталі, якія былі «схваткі боевыя». «Рэдагаванні» падверглася з розных пунктаў гледжання, перш за ўсё «справа», значная частка тэксту Дэкларацыі — пачынаючы з прамовы і канчаючы дванаццатым, заключным артыкулам. Журналісты правільна заўважалі тады, што такіх бурных спрэчак, якіх мелі месца пры абмеркаванні Дэкларацыі, яшчэ ні разу не было ў дэнах беларускага парламента. Яно і ўразумела: да тагата наш парламент ніколі і не прымаў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі.

Актуальныя коментарыі

Кто боится департизации?

Однажды, в составе туристической группы, мне пришлось побывать на знаменитом заводе, выпускающем «Фольксвагены». Полукилометровый конвейер, бесчисленное количество компьютеров, безукоризненная чистота и в итоге — автомобиль, не нуждающийся ни в какой рекламе. Мы, представители страны «развитого социализма», сидели попки и даже боялись, что-то спросить у представителя администрации. Все слова были лишними. Но более всего запомнилось следующее: «Наши рабочие гордятся заводом и устроились к нам довольно трудно, — сказал нам этот немец. — Но и мы дорожим каждым рабочим. Увольняем же без согласования с профсоюзом, то есть с ходу, лишь по трем причинам. За кражу, за драку и за политическую деятельность. На территории завода кайн политик!»

— А Вы состоите в партии?

— Да, я активный член ХСС.

— А если председатель партии даст Вам поручение провести беседу с рабочими?

— Это невозможно. Для этого я должен сначала подать заявление об увольнении.

В нашей группе было много партийных и комсомольских функционеров, и они смотрели на немца, внутренне улыбаясь: «Не зливая, дескать, дядя. Как же без партии? Как же не выполнять поручение? У нас бы ты сразу полетел из коммуналки».

У нас — да. Это у них, на «Фольксвагене», как будто двадцать минут с конвейера слетела беспартийная, но надежная и красивая машина.

А вспомнил я все это, глядя на заповедного секретаря, Российского компартии товарища Ильина, который на пресс-конференции, посвященной Указу Президента РСФСР о департизации, произнес в журнальной тональности много слов о нарушении Конституции, «нарушении прав человека» и так далее, и тому подобное. Одновременно в «Советской России» появилось письмо, подписанное неким Зыкиным и гласившее о сухих путях Варениковом, писателем-патриотом и просто патриотом, где содержится неприкрытый призыв к «народу и армии». Понятно, что призыв хорошо замаскирован, но суть его ясна:

— Каруэл! Наших бюл! А почему, собственно, «каруэл»? Ведь никого не боит, и департизация имеет в виду лишь выполнение воли настоящего, а не абстрактного «народа», который избрал Президента, одобряет тем самым его политический курс.

Впрочем, все это юридические казачки.

Если отбросить эфемеризмы и умолчания, то совершенно ясно, что речь идет о том, что профессиональным партийным работникам нужно искать работу. Вот они и воспользовались, признав, как в доброе старое время, на помощь верных писателей. Конечно, терять рабочее место и переключаться на другую профессию, а самое главное, они имеют возможность — жить жизнью столь обожаемых ими «простых людей».

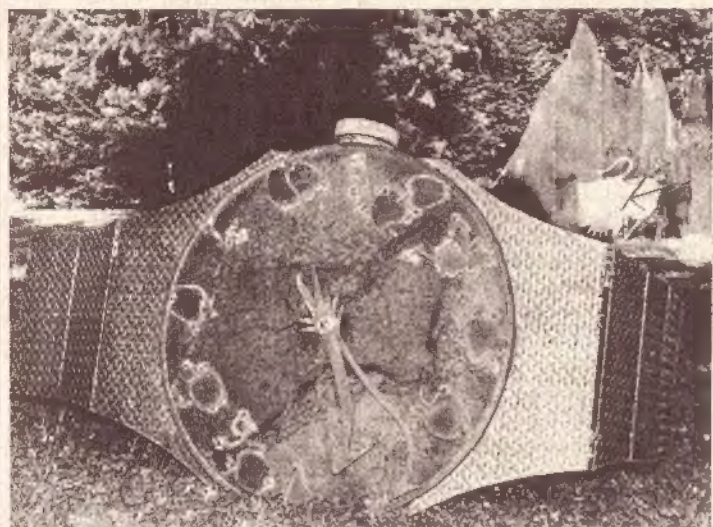
Тоже ползает! Но, разумеется, при этом придется забыть о спесивости, а в политике, что есть в натуре районных амбулаторий, что надо получить талоны и расписаться во всеобщем «вертушке».

ЗАРУБЕЖЬЕ

ТАСС • ИАН • Інфоновости
• «Народная газета»

Посетите выставку «Утопия»

«УТОПИЯ» — под таким девизом в этом году в окрестностях Женевы проходит ежегодная традиционная выставка на открытом воздухе.

НА СНИМКЕ: «Время просачивается сквозь утопию» — так назвал свое произведение неизвестный автор...

Метод лечения СПИДа

Врачи Гарвардской медицинской школы (США) блокировали эффекты СПИДа у обезьян резус путем инъекции им модифицированного белка СД4, взятого из организма человека.

Белок СД4, обнаруженный на поверхности клеток, является эффективным рецептором вируса СПИДа.

Осеню прошлого года исследователи наделись путем инъекций инфицированным обезьянам белка СД4 воспрепятствовать связыванию вируса СПИДа со здоровыми клетками, но успеха не добились.

Однако впоследствии они обнаружили, что под воздействием инъекций белка СД4 у инфицированных обезьян вырабатывались антитела, которые действовали и против человеческого, и против мышиного белка СД4, предупреждая вирус СПИДа. Через сто дней после такого лечения у

Фотомозаика

Почти повсеместно в Тюрингии (Германия) можно встретить постройки, относящиеся к эпохе средневековья.

НА СНИМКЕ: хорошо сохранившаяся городская башня времен крестовых войн в Германии (1524—1526 гг.).

ПОЛЬША. На этом диване могут уместиться 20 человек. Заказ на его изготовление дал сплавщик в Кракове. По традиции такие круговые диваны делаются вручную.

Диаметр дивана более трех метров. По окончании отделки диван будет перевезен в театр.

Извержение по заказу

Заплатив примерно 2 тысячи долларов, желающие могут наблюдать извержение знаменитых исландских гейзеров в любое удобное для них время. Создана заказная «школа» довольно просто: в жерло гейзера заливается жидкое мыло и вскоре начинается извержение.

Совет охраны природы, однако, добился того, что подобные шоу могут устраиваться не чаще 6 раз за лето, — ведь до сих пор нет сколько-либо исчерпывающих данных о том, как «мыльные извержения» влияют на природу.

Между тем ближайшее гейзерное представление состоится 3 августа в 15 часов по рейкьявикскому времени.

Форум стран ЮТР

27 июля на острове Понпей, входящем в состав Федеративных штатов Микронезии, откроется ежегодный южнотихоокеанский форум. В нем примут участие представители пятнадцати стран региона. Участникам форума предстоит обсудить проблемы конституционного кризиса на Фиджи и продолжающейся нестабильности на Папуа-Новой Гвинее, вопросы борьбы с усиливающимся влиянием наркомафии («китайской триады»). Кроме того, будет поднят вопрос о захоронении химических отходов, которые США производят на острове Джонстон в 1100 километрах к юго-западу от Гавайских островов. Есть серьезные опасения, что это захоронение таит в себе большую угрозу для стран региона. После окончания форума, который продлится два дня, на Понпей прибудет заместитель госсекретаря США Р. Соломон для встречи и переговоров с его участниками.

В Японию за опытом

Министерство внешней торговли и промышленности Японии предложило проект программы по обучению в Японии специалистов в области атомной энергетики из других стран. Согласно этому проекту, Страна Восходящего Солнца будет ежегодно принимать 100 стажеров из СССР и стран Европы для изучения систем управления и безопасности атомных электростанций. Программа рассчитана на десять лет и называется «1000 стажеров АЭС». Одна из основных целей данной программы — демонстрация перспективности и безопасности использования АЭС. Отметим также, что реализация этого проекта японское правительство рассматривает как одно из направлений оказания технологической помощи СССР.

Рекорды, рекорды...

Первые шесть месяцев этого года были рекордными для Японии по числу банкротств — 4732. Это на 60,2 процента больше, чем за первую половину 1990 года.

Такого роста обанкротившихся фирм не было уже 7 лет. Разорение мелких и средних фирм связывают с увеличением процентных ставок, а также с падением цен на нефть как следствие войны в Персидском заливе.

Шесть наиболее крупных банков имеют долги более 100 миллиардов иен каждый — такого в Японии не было никогда прежде. 51 фирма-банкрот прекратила существование с долгом 10 миллиардов иен каждая.

Тем самым был побит еще один рекорд в истории японского предпринимательства, когда в 1986 году обанкротившихся фирм с такой же задолженностью было 20.

С каждым человеком здесь работают индивидуально. Учитывают тип физического и духовного склада, подбирают диеты, травяные сборы, настои, мази.

«Студентка, 20 лет, жаловалась на хронический бронхит. Во время консультации врач задает множество вопросов, на первый взгляд, странных: бы ли вы когда-либо курили? Бы ли вы когда-либо употребляли алкоголь? Как зрение? Когда ка-

Замалёўкі з натуры...

Лета, лета...

Фота Міхаса ЖЫЛІНСКАГА.

Вядомаму беларускаму паэту Паўлу Іванавічу Пруднікаву споўнілася 60 гадоў. Самыя лепшыя з іх — маладыя — правялі ў сталінскіх турмах, лагерах, пад прыцэпам пастаяннай палітэрацыі і знявагі. 20 год выкарыстоўваў паэту з жонкай, але не зламалі яго мужнасці, не знішчылі годнасці, не заглушылі талент.

Віншуючы Паўла Іванавіча з перамогай над злом, мы жадаем яму здароўя і моцнага духу на многія гады. А ўвазе чытачоў прапануем урыўкі з новай паэмы «Кожны другі».

Павел ПРУДНІКАЎ

Урыўкі з паэмы
«Кожны другі»

I. Дорога пакут

Пайма хлеба, паўлітра
У вагоне, нібыта лямік.
А там вась на кожным
паўстанку
«Павабляўся ад грузу» лямік.
Вынасілі штодзень па дзясцку
У яныт адмоўных рабў...
Мы звыкліся з гэтым
«Да сяброў праўлялі любіць».

Потым тудзень ішлі пехатою
Па сцюдзёнаму шклу Селені.
І таксама з малітвай святою
Усцілаў касцымі берагі.
Нас тужыла страцілі бураткі
Са скарынкамі хлеба ў руках,
Бо і самі былі ўжо «сладзкі»,
Пра што ведалі ўсё да рака.
Іх мужоў, як і нас, агвалтавалі
У трыццаць сямім начою

Завязлі ў неведомы далі,
«Пасялілі» ў тавы, пад гарой.
А іх дзедам у школе казалі,
Што былі іх —

Яныкі свае паравязвалі,
На Маскву рыхтавалі паход.
Нібы статак дамашняй жывёлы,
Гналі нас за трыдзевяць

Не хачелася ўпасці жывому
Тэк, як баржы садзіцца на
Кожны меў дзесь свой шт.
Сваю жонку і дзяцкі малых.
Эх, зазавіў б на пач, на палаці,
Размаўляў па-сямейнаму

Толькі ўсё яно там, за гарамі!
Тут —
Пякучы мароз і канвой,
Штогадзіна —

сміротныя драмы.

II. Прывал

Падтаваля, аўчаркі сцяноў...
Дваццаць пяць кіламетраў за
З «дапамогай» штыкоў і дзень
Мы прайшлі па замёрзлай вадзе
Пад наглядом чырвоных ячэйкаў.

Як магла трымаць гэты цяжар
Селенга, што вешча вужакай?
Лёд яе і крахцеў, і дрыжаў,
І стагнаў, як ад рая, небарака.
А калі пачынала дамянець,
Абцягнуў прывал «дабрадзеі».

Нацягнуў палатку, як сечу,
Актыўнасць з рыбацкай арцелі.
Той прывал загнуўся на ноч,
Да наступнага дня, да

Добры плот там знаходзіўся збоц,
Ен быў анічаны ўміг па заданню.
Гэты плот нас ад смерці збярэ,
Хоць не кожнага, трэба прызнацца.

Ратаваўся тады, хто як мог,
На марозе гадзіна па дванаццаць.
І жарданы ўсё і калы,
Мы панасілі ўсё да палаткі.
Гэта быў для нас першы «кажым»

На гэцінай зямельцы бурачкай.
Два кіламетраў за дзвесце.
Мы гублялі за лютаскі дзень
Па дзясцку з свайго «пагалоўя».

Кожны з нас у магілу глядзеў —
Не цапіў ні жыцця, ні здароўя.
«Дзіда» — рака і чыгуначная
станцыя ў Бураці.

Фота Міхаса ЖЫЛІНСКАГА.

А астатнія метраў за сто
Вымаўлялі пакучаму «чоты».
На ячэрку замест баланды
Нам давалі салёнай гарбушы.
Пасія мучыліся без валы,
Саргавалі пакутамі душы.

Мы вышуквалі ў ляміках снег,
Па якім неаднойчы хадзілі.
Ен хрусцеў на зубках, як арах.
Ды і ён ратаваў на гадзіну.
Заснілі мы, хто дзе як мог:
Хто ля вогнішча, хто і

паводаль.
Мы ляжалі, не чуючы ног,
Навздоку ў маці-прыроды.
Прачыталіся, прада, не ўсе —
Шмат хто спаць заставаўся навечна...

Я застаўся жывым балазе
У адымаках начы небеспечнай.
Там у кожнага з нас стыла кроў —
Ноч была нам пілюлою горкай.

Колкі там мы агубілі сяброў!
Сталі сведкамі месца ды зоркі.
Так знішчалі людзей немаца,
Голад, стома і лютая сіжыка.

Адбываліся ўсё гэта там,
Дзе калісьці маршэў і Бястужаў.
Райсцоў далі баланды,
Згатаваныя з магаравай сечкі.

А пасля змяталі сляды —
Зноў сягалі на рэчышчы рэчкі.
Але ж трупавы не бралі з сабой,
Гналі зноў нас, нібы на убой,

Да Жымыль — кіламетраў за дзвесце.
Мы гублялі за лютаскі дзень
Па дзясцку з свайго «пагалоўя».

Кожны з нас у магілу глядзеў —
Не цапіў ні жыцця, ні здароўя.
«Дзіда» — рака і чыгуначная
станцыя ў Бураці.

Вываства «Народная
творчасць Ушачына», якая
ужо два тыдні экспануецца ў
музеі народнай славы, уразіць
любога.

Настолькі цікавыя і назывы-
лія не экспанаты, сабраныя з
роўня куткоў ушачкай зямлі.
Усе гэтыя пакрыжаваныя абрусы,
ручкі зробленыя рукамі нашых
сучаснікаў, у асноўным людзей
стальных, якім уменне ткацтва,
вышывання і вязання перада-
дзё ў спадчыну ад бацькоў і дзядоў.

Два месяцы будзе экспану-
вацца выстава, і за гэты час
яна ляміць будзе папаўняцца
роўнямі саматканымі, драўля-
нымі вырабамі.
Вольга КАРАЛЕНКА.
г. п. Ушачы.

Куды ідуць «дары» Чарнобыля?

Як утылізацыя «брудная»
прадукцыя на рынках?
г. Мінск.

У радыялагічнай лабараторыі
Камяроўскага рынку на
прадукцыю з лавашным утры-
маннем радыенуклідаў у пры-

сутнасці ўладальніка складаецца акт. Далей «брудная» ага-
родзіна, якая або садавіна па-
ступаюць у распараджэнне ад-
міністрацыі рынку. Апошняя
выдзяляе машыну, і «дары»
чарнобыльскай катастрофы да-
стаўляюцца ў могілкі.

Будут «душыць» налагамі?

Кажды год на некалькіх
месяцах я браў у рафінот-
дэле дазвол на права
ізаганавальваць корзіны
ізы. 25 іюня мне ў гэтым
правае адказалі, сославшыся,
што стары закон аб індыві-
дуальна-трудовай дзейнасці
отменен, а новы вступі-
т в сілу ішы пасля 1 ію-
ля. Людзі гаворыць, што по-
новому закону с індывідуалаў
будут браць большыя налагі,
чтобы отбыць охоту. Права-
ды ішо?

М. Н.
пенсіонер.
г. Березіно.

Із налагавой ініспекцыі Мін-
ска раз'яснілі, што 22 мая
1991 года беларускіе парла-
ментарны прынялі Закон «О
предпринимательстве в Бело-
русской ССР», отменяющий
действие закона об индивиду-
ально-трудовой деятельности. В

постановлении о порядке введе-
ния нового Закона оговорено
вступление его в силу с 1 июля
текущего года. Индивидуалам
(именуемым теперь предприни-
мателями) необходимо подавать
заявления в исполком по ме-
сту жительства для регистрации
в качестве предпринимателей,
затем встать на учет в местной
налоговой инспекции.

Аванс подоходного налога
будет исчисляться согласно
статье 20 Закона о подоходном
доходе и предполагаемого общего
дохода за время занятия пред-
принимательством.

Лицам, получившим патент
на право заниматься индиви-
дуально-трудовой деятельнос-
тью, до принятия закона о пред-
принимательстве нет необходи-
мости переоформлять этот па-
тент, если он действителен до
конца текущего года.

Заказник строгаго رژیمу?

Прачытаў у «Народнай
газетэ» аб стварэнні ў нашым
райёне дзяржаўнага
біялагічнага заказніка. Як
миссавому жыхару, хацелася
б ведаць, што забараняецца
рабіць на гэтай тэрыторыі? І
потым, наўжо зямлі
адбраюцца ў гаспадарак?

І. КАЛЯНКОВІЧ.

Піскі рай.

Аб'яўленне тэрыторыі дзяр-
жаўным заказнікам не азнач-
ае адмыслова зямельных уча-
сткаў у землекарыстанніку.
Але яны абавязаны строга за-
хоўваць установаў, рэжым
аховы, інакш вынавадзіць пры-
цягваюцца да адказнасці згод-
на з заканадаўствам.

У адпаведнасці з палажэннем
на тэрыторыі дзяржаўнага бі-
ялагічнага заказніка «Нізоўе

А вядру собака бешеная?

Мы гаворым, што собака —
друг чалавека. Но часта
забываем, што яна з'яўляецца
і распаўсюджальніцай
такой страшнай хваробы,
як бешэства. А веда ў нашым
папулярным мінулым горадзе
собак становіцца ўсё
больш і больш. Мест же
для іх выгула вельмі мала,
а сабачыя ўласніцы часта
не выводзяць сабачку са свайго
двору, а пакідаюць яе ў са-
мым сярэдзі горада. Гэта ж
страшна! А вядру собака бешеная?

Ірына МАТУСЕВІЧ.

г. Мінск.

— Дзейнальна, сабак в
стоіліце за последние нескіль-
ко лет прывабіліся, — ад-
казвае намальнік, адказаў
на пытанне ў Мінскай го-
радской станцыі па барабе
з хваробамі жывёл Іван Ан-
тонюк. — Но бешэныя жывё-
лы пападаюць рэдка. В про-
шлом году нам было зарэ-
савана два падобных слу-
чая, в этом году — пока ад-
на. Как правило, акрус бешэства
— прывізоной.

26 іюня 1990 года отец дво-
их дзяцей прывёз домой на до-
лку Голубева лісу, которую
попал дзень в дзярэне Сто-
ловоўскага раёна, і паселі ея
на балконе. Через тры дні жыв-
цотное пало. Проверив труп
лісы в областной ветеринар-
ной лабораторыі, нашлі в нем
вірус бешэства. Из своего
опыта скажу: здоровая ліса
нікогда в светлое время суток
не пойдёт в дзярэню ялі на
ферму.

12 іюля 1990 года. Во дворе
одного из домов по улице Ки-
селева собака породы боксер
напала на бродячего кота. Де-
ти бросились его спасать, но
кот сорвался укусил одного из
дзяцей. И хорошо, что мать до-
ладалася прывезти кота в по-
літвеную пачеку ж нам. Он
оказался враследстві, он
был бешеным. Трагедия уда-
лось избежать.

К сожалению, многие оди-
ночно полагают, что бешэство
передаётся только через укусы
больного животного. Достаточ-
но того, что собака фыркнет в
брызги слюны попадут на сли-
зистую оболочку, на кожный
покров, где могут быть микротравмы. Если не сделать ми-
кропунктуру, то в зависи-
мости от концентрации вируса
и места укуса (попадания
слюны) в течение нескольких

месяцев развивается болезнь.
Спасать заболелого человека
или животное потом уже не-
возможно.

Пример этого года просто
потрясает бесчеловечность
людей. 22 марта 1991 года двое
мужчин на шоссе у города
Дзержинска нашли труп лісы.
И, не долго думая, привезли его
в город, чтобы снять шкуру.
При разделе неожиданного тро-
фея, один из них порезал уша-
ми, Слава Богу, хватуло ума
показали нам «голы» труп,
оказавшийся заражённым бе-
шэством. А вообще число по-
кусанных домашних живот-
ных людей медленно, но уве-
ренно растёт. В первом полу-
годии 1990 года в поликлиники
Мінска обращались 1023 та-
ких пострадавших, в этом году
за тот же срок — уже 1094
человека, из них 511 дзяцей.

Ежегодно наш отряд прива-
зает в городе 10,5 тысяч живот-
ных, но, несмотря на постано-
вление Мингорисполкома «О ме-
рах по профилактике микро-
спори и бешэства», многие
владельцы домашних живот-
ных игнорируют регистрацию
их в ЖЭСХ и прививки. И хо-
тя зачастую пострадавшие са-
ны прививают собак, основ-
ным причина трагедий все же
в низком культурном уровне,
бесчеловечности владельцев,
выгуливающих четвероногих
друзей без намордников и поводков
в людных местах.

Вірус бешэства развіваецца
в дикой природе. И порой
достаточно людям вывезти на
лоно природы своих неприя-
тых собак, чтобы животное за-
разилось бешэством. Особенно
это опасно для неспелых
охотничьих собак, в частности
норных (терьеры, таксы). Ве-
дь лісы, волкі і еноты яўляюцца
асновнымі перадавальцамі вірусу
бешэства.

Рубрику ведет Юрий НОДРОВИЧ.
Рисунки Олега ПОПОВА.

Вы хотите быть здоровыми?

«Сантана» творит чудеса

«Через несколько сеансов пропало мучившее нервно-
напряжение. Появилась уверенность в себе, уравновешенность,
интерес к жизни. Этот заряд бодрости дала мне «Сантана»...

«Пришел в кабинет илорелфлексотерапии в состоянии
тяжелой депрессии: даже близкие люди раздражали,
а малейшее движение вызвало физическую боль. Жизнь
не хотелось... И вот теперь — хорошее настроение, радости
жизни, никакой тяги к алкоголю».

«Мне очки совершенно не идут, а приходилось носить: силь-
ная близорукость. Но вот прошла сеансы илорелфлексотерапии, и зре-
ние восстановилось почти до нормы».

Центр народной медицины
«Сантана» создан под эгидой
Белорусского Красного Кре-
ста. Специалисты — опытные
иглотерапевты, мануальщики,
среды сотрудников три канди-
дата наук. Методики лечения
имеют авторские свидетельства.
Главный специалист «Сантаны»

— член Международной
ассоциации по электропункту-
ре и альтернативной медицине
Эмма Иосифовна Гониман.

Телефон регистратуры в
Минске: 31-97-22.

Исцеляют здесь без скальпе-
ля и медикаментов. Ведь не
секрет, что сочетание лекарств

с нитратами, загазованностью
воздуха, аллергиями отравля-
ют организм. Поэтому медики
всех стран предпочитают тра-
диционной методике врачевания
народную медицину.

«Сантана» — одна из пер-
вых подобных центров в на-
шей стране. Рецепты ухода
в глубокую древность, потерпел
на манускриптах тибетских
лам, Авиценны и Парацельса,
собранные по крохам у народ-
ных целителей. Сисмом, «Сан-
тана» аккумулирует в себе
мудрость и знания, накоплен-
ные в прошлом и возрождае-
мые в настоящем.

— Наши пациенты, — рас-
сказывает Эмма Иосифовна, —
люди с сердечно-сосудистыми
заболеваниями, диабетом, тя-
желыми расстройствами опо-
редоченного аппарата. По мо-
гому хроническим алкоголи-
кам, курильщикам, тем, кто
страдает заболеваниями же-

лудка, кишечника. Лечим лю-
дей, страдающих избыточным
весом — в этом причина мно-
гих тяжелых хронических рас-
стройств.

«Мужчине 57 лет, внешне-
конструктор, лишний вес.
— Раньше я глотал за день
горсть таблеток: высокое дав-
ление. Сейчас просто придержи-
ваюсь назначенной дозы и
начал жить заново. Давление
стало нормальным.

С каждым человеком здесь
работают индивидуально. Уч-
тывают тип физического и ду-
ховного склада, подбирают ди-
еты, травяные сборы, настои,
мази.

«Студентка, 20 лет, жаловалась
на хронический бронхит. Во
время консультации врач за-
дает множество вопросов, на
первый взгляд, странных: бы-
ли ли вы когда-либо курили? Бы-
ли ли вы когда-либо употребляли
алкоголь? Как зрение? Когда ка-

